

ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนตำบลดอนมะสังข์

หากพูดถึงปัญหาของเกษตรกรแล้ว ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมการเกษตรจะมีมากมายหลายปัญหาเลยก็ว่าได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องต้นทุน การผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาด้านแรงงาน หรือปัญหาด้านโรคและแมลง ซึ่งเรื่องนี้จึงถือว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของชาวนา ชาวไร่ และชาวสวน การระบาดของโรคและแมลง ในปัจจุบันจึงมีความรุนแรงมากขึ้น แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เกษตรกรไม่รู้จักคุณและโทษของแมลง หรือวิธีป้องกันอย่างถูกต้อง จึงทำให้เป็นปัญหาในการใช้สารเคมีที่เพิ่มมากขึ้น กำจัดโรคและแมลงไม่ถูกวิธี จึงเกิดความเสียหายและเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ของเกษตรกร

“ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลดอนมะสังข์ ตั้งอยู่หมู่ 4 ตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ” กลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรภายในพื้นที่ จัดตั้งขึ้นมาเพื่อนำความรู้ที่ได้รับ ไปดำเนินการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ของตนเองและในชุมชน ซึ่งความรู้ต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรใช้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เป็นกลไก และเครือข่ายในการบริหารจัดการศัตรูพืช เจ้าหน้าที่จะถ่ายทอดความรู้ ให้รู้จักกับโรคและแมลง ทั้งตัวดีตัวร้าย การป้องกันกำจัดโรคและแมลง อย่างถูกวิธีโดยเลี่ยงการใช้สารเคมี ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนจึงเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเกษตรกรในชุมชน ให้รู้จักการแก้ไขปัญหาได้ในพื้นที่การเกษตรของตน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร เพื่อให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้นอีกด้วย

ปัจจุบันศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนมะสังข์ มีสมาชิก จำนวน 30 ราย โดยกลุ่มจะมีการรวมตัวกันเพื่อผลิตขยายสารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ 1-2 ครั้งต่อเดือน สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้ามาเป็นสมาชิกของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคและแมลงมากขึ้น รู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ของตน รู้จักการจัดการศัตรูพืชและพึ่งพาตนเองได้ รู้เท่าทันโรคและแมลง รู้จักวิธีป้องกันและกำจัดอย่างถูกต้อง ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลดอนมะสังข์ จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป และสมาชิกในกลุ่ม โดยมีลักษณะการดำเนินงานเป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบโรงเรียนเกษตรกร

องค์ประกอบของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนมะสังข์

1. สถานที่ : ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนมะสังข์ จัดตั้งที่หมู่ 4 ตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
2. คณะกรรมการ ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ กรรมการ
3. สมาชิกที่รวมกลุ่มกันภายในชุมชน จำนวน 30 ราย โดยแต่ละรายมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปจัดการ และป้องกันศัตรูพืชได้อย่างถูกต้อง
4. แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช เป็นแปลงกิจกรรมข้าว ซึ่งจะมีผู้สำรวจแปลงคอยรายงานโรคและแมลง ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกสัปดาห์

บทบาทของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนมะสังข์

เป็นเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำหน้าที่ด้านอารักขาพืช ช่วยแก้ไขปัญหให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และในชุมชน จากภัยของศัตรูพืช เนื่องจากการจัดการศัตรูพืชของเกษตรกรที่ผ่านมามีการดำเนินการโดยการพึ่งพาสารเคมีเป็นหลัก การควบคุมศัตรูพืช อาศัยประสบการณ์และความเคยชิน ขาดความรู้ด้านวิชาการเป็นอย่างมาก จึงทำให้การผลิตพืชขาดทั้งปริมาณ คุณภาพ และระบบนิเวศถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เน้นการพัฒนาเกษตรกร และชุมชนให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยมีหน่วยงานราชการ เป็นส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกษตรกรชุมชน มีความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรรม อย่างยั่งยืน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

หลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้แก่สมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตามรูปแบบโรงเรียนเกษตรกร มีดังนี้

- 1) การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน IPM
 - 2) การติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช
 - 3) ฝึกปฏิบัติการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอร์เรีย และฮอว์โมนไข่
 - 4) จำแนกศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติ
- หลักสูตรทั้ง 4 ข้อนี้ จะมีวิธีดำเนินงานในรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก และฝึกปฏิบัติลงมือทำจริง

ประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับ

1. เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคพืช และแมลงอย่างถูกวิธี
2. สมาชิกภายในกลุ่มสามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง
3. เกษตรกรสามารถผลิตสารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ไว้ใช้สำหรับควบคุมศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง
4. เกษตรกรสามารถ ทำการสำรวจ ติดตาม และ ประชาสัมพันธ์เตือนการระบาดของศัตรูพืชให้แก่ชุมชนได้

เขียนโดย นางอรอนงค์ สว่างศรี

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ